

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginvaltuusto, § 153, 21.10.2024

Kaupunginhallitus, § 391, 25.09.2023

§ 153

Valtion ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL5) vuosille 2024–2027

TRE:4511/00.01.03/2023

Kaupunginvaltuusto, 21.10.2024, § 153

Valmistelija / lisätiedot:

Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja Mikko Nurminen, puh. 040 801 2665, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimiston johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Valtion ja Tampereen kaupunkiseudun välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL5) vuosille 2024–2027 hyväksytään.

Kokouskäsitely

Minna Minkkinen poistui kokouksesta ja varavaltuutettu Johannes Tolonen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Olga Haapa-aho poistui kokouksesta ja varavaltuutettu Aila Halsinaho saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Päivi Nurminen/Tampereen kaupunkiseutu

Liitteet

1 Kh 16.9.2024 Esittelydiat, MAL-sopimusehdotus 2024–2027 neuvotteluryhmä 20.8.2024

2 Kh 16.9.2024 Valmisteluryhmän ehdotus Tampereen seudun MAL-sopimukseksi 20.8.2024

3 Kh 16.9.2024 Tampereen kaupunkiseudun seutuhallituksen pöytäkirjanote 28.08.2024 § 93

Kaupunginhallitus, 25.09.2023, § 391

Valmistelijat / lisätiedot:

Nurminen Mikko

Päätös

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL5-sopimuksen lähtökohdat ja alustavat tavoitteet merkitään tiedoksi.

Perustelut

MAL-neuvottelut käynnistyivät valtakunnallisella aloitustilaisuudella 5.9.2023 valtion ja seitsemän MAL-seudun kesken. Tampereen seudun MAL-seurantakokous ja aloituskeskustelu uudesta sopimuskierrroksesta pidettiin 6.9.2023. Seuraavat neuvottelut on sovittu ajankohtiin lokakuulle 2023-helmikuulle 2024. Valtio tavoittelee alustavasti sopimusten valmistumista keväällä 2024 ja allekirjoituksia kesällä 2024. Kuuden suurimman kaupungin pormestarit ja kaupunginjohtajat lähettivät 18.9.2023 ympäristöministeri Kai Mykkäselle kirjeen, jossa toivovat em. aikataulun kiirehtimistä.

Vuonna 2020 hyväksytty nykyinen MAL-sopimus laadittiin 12-vuotisena ja se on voimassa 31.12.2031 saakka. Sopimusasiakirjan mukaan "Sopimus päivitetään vuoden 2023 loppuun mennessä siten, että sopimuksen tavoitetila ja toimenpidepolku tarkistetaan ja täsmennetään suhteessa kansainvälisiin, kansallisiin ja seudullisiin tavoitteisiin. Samalla sovitaan vuosille 2024–2027 ajoittuvista konkreettisista toimenpiteistä."

MAL-sopimus 2020-2023, sen seurantaraportti sekä Rakennesuunnitelma 2040+ luonnos antavat Tampereen kaupunkiseudulle hyvät lähtökohdat käynnistetyille neuvotteluille. Seutu on menestyksekkäästi toimeenpannut edellisen sopimuksen kirjaukset, parantanut seudullista tietopohjaa sekä vahvistanut yhteistä tahtotilaa tuoreella strategialla ja rakennesuunnitelman päivityksellä. Kaupunkiseudun tavoitteita ja odotuksia tulee kuitenkin tarkentaa lyhyemmälle aikajänteelle eli neljän vuoden toimenpiteiksi. Toimenpiteitä tulee varautua myös priorisoimaan johtuen valtion talouskehuksesta ja sopimusalueiden lisääntymisestä.

Seudun kasvu- ja asuntotuotantotavoite johdetaan asuntopoliittisen ohjelman (v. 2020) mukaisesta väestösuunnitteesta. Sen mukaan seutu kasvaa nykyisestä asukasmäärästä noin 70 000 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Väestönkasvun pohjalta laadittu asuntotuotantotavoite on 46 900 asuntoa vuoden 2023 alusta vuoteen 2040 mennessä. Tämän kasvun kuntien pitää minimissään pystyä mahdollistamaan. Tuotanto kohdennetaan rakenteeseen vyöhykekohtaisten periaatteiden mukaisesti. Kasvusta 80 prosenttia kohdentuu ns. merkittävän kasvun vyöhykkeelle yhdyskuntarakennetta eheyttämään. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukeminen on tärkeää työvoiman saatavuuden ja segregaaation ehkäisyn näkökulmasta. Valtion tukemaa asuntotuotantoa tarvitaan seudulle myös talouden vastasyklisensä toimenä. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon osuus on seutasolla 25 prosenttia kuntien asuntotuotantotavoitteesta. Vuosina 2020-2022 kohtuuhintaisia asuntoja rakennettiin kaupunkiseudulle 3 100 kappaletta. ARA-rahoituksen hyödyntämistä keskustojen ja joukkoliikennevyöhykkeen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

täydennysrakentamisalueilla tulee parantaa. Edellisessä MAL-sopimuksessa Tampereen seudulle myönnettiin myös ARAn käynnistysavustusta ja infra-avustusta.

Yhdysrakenteen eheyttämisen lisäksi kaupunkiseudun tavoitteena on asuinympäristön laadun ja vehreyden lisääminen. Toimenpiteenä on käynnistää sinivihherstrategian laadinta viherrakenteen vaalimiseksi. Myös kuntien keskustojen kehittäminen jatkuu painopisteenä. Asuinalueiden eriytymisen ja segregaaation ehkäisyyn on myös hyvä seudullinen tietopohja. Kansainvälistymisen osalta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvä tavoite on seudullisten (rajattomien) yritysalueiden kehittäminen erityisesti tilaa vaativien puhtaan siirtymän teollisuuden tarpeisiin. Asiasta on hyvät taustaselvitykset. Myös vanhojen yritysalueiden uudistaminen on ajankohtaista. Toimenpiteenä on mm. kuntien välisten toimintamallien, kaavoitus- ja lupaprosessien kehittäminen sekä elinkeinotyön ja maankäytön suunnittelun parempi kytkentä. Myös energian seudullinen tilannekuva on tunnistettu puuttuvan.

Kaupunkiseudulla on selvitysten ja suunnitelmien kautta hyvä tietopohja liikennejärjestelmän strategisista hankkeista. Uudet tarpeet liittyvät lähinnä EU:n velvoittamaan SUMP (kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma) laadintaan. Seutu odottaa valtiolta tukea raitiotiejärjestelmän laajentamisen lisäksi lähijunaliikenteen kehittämiseen ja uudistukseen valmistautumiseen ja kestävän liikkumisen toimeenpanoon. Lisäksi seudun tarpeisiin liittyvät elinkeinoelämän vaatiman logistiikan kehittäminen sekä puhtaiden käyttövoimien jakeluverkoston edistäminen. Liikenteen tiekarttoja tulee toimeenpanna mm. kävelyn ja pyöräilyn ja lähijunaliikenteen liikennöinnin osalta. Seudullisia selvitystarpeita voidaan lisäksi tunnistaa mm. sisävesiliikenteen rooli ja kytkeytyminen sinivihherstrategiaan, varautuminen ilmastonmuutokseen liikennejärjestelmän osalta, sosiaalisen kestävyuden vahvistaminen (liikenneköyhyys, liikkumattomuus, terveellisyys, turvallisuus, tasa-arvo) ja liikennejärjestelmän rooli huoltovarmuudessa ja turvallisuudessa.

Keskeiset seudullisesti merkittävät kehittämishankkeet ovat

1. Raitiotie: Pirkkala-Linnainmaa raitiotien toteuttaminen. Valtion tukipäätös on määritetty Tampereella ja Pirkkalassa toteutus päätöksen tekemisen edellytykseksi; Jo toteutuneiden suunnittelukustannusten ja jatkosuunnittelun valtio-osuudet: Pirkkala-Linnainmaa, Lielähti-Ylöjärvi; Valtion sitoutuminen pitkäjänteiseen raitiotiekehittämiseen
2. Lähijunaliikenne: Ensivaiheen seisakkeiden suunnittelu ja toteuttaminen (Sääksjärvi, Ruutana, Epilä, Messukylä, Ylöjärven keskusta); toisen vaiheen seisakkeiden suunnittelu; Oriveden radan sähköistys sekä lähijunaliikenteen edellyttämä raidekehitys ja soveltaminen kaukojunaliikenteeseen
3. Tie- ja katuinfra: Vaitinaron liittymä Hiedanrannan kehittämisen mahdollistamiseksi; runkobussilinjaston yleissuunnitelma,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kehityskohteet sekä -pilotit - Kehä II -kehittämissuunnittelu elinkeinoelämän tarpeisiin

4. Liityntäpysäköinti: - Idän suunta: Teiskontien-Heikkilänkadun liityntäpysäköinti - Lännen suunta: Teivo-Mäkkylä, Soppeenmäki - Etelän suunta: Lahdesjärvi, Lempäälän keskusta
5. Pyöräliikenteen infra: pääverkon hankkeet ja pysäköinti Keskustojen kävely ja pysäköinti-infra Liikenteen hallinnan ja teknologian hyödyntämisen infra
6. Valtakunnallisesti merkittävät hankkeet - MAL-sopimuksen suhde valtiollisiin prosesseihin ja hankkeisiin: Järjestelyratapihan siirron suunnittelu; Pääradan ja muiden ratasuuntien kehittäminen; Päätieverkon kehittäminen sisältäen suunnittelun (Vt9, Vt12, Vt3); Lentoliikenteen kehittäminen

Edellä esitetyt hankkeet on alustavasti tunnistettu kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyössä sekä rakennesuunnitelman valmistelussa. MAL-sopimuksen kautta rahoitettavat kohteet tulee edelleen tarkentaa ja priorisoida. Tavoitteena on, että seutu saisi sopimuksen kautta myös pieniin ja keskisuuriin hankkeisiin valtionrahoitusta allokoitavaksi seudullisessa yhteistyössä. Seudullinen tietopohja on esille otetuissa teemoissa hyvällä tasolla.

Hankkeiden lisäksi seudullisen liikennejärjestelmä tarvitsee muuta tukea kuten joukkoliikenteen tukea, tukea liikennejärjestelmätyön kehittämiseen sekä tukea operatiivisen yhteistyön kehittämiseen.

Edellä kuvatut lähtökohdat ja alustavat tavoitteet ovat syntyneet MAL4-sopimuksen ja valmisteilla olevan rakennesuunnitelmantyyön pohjalta. Seuraavassa kuvattujen hallitusohjelmasisältöjen ja valtion budjettipäätösten pohjalta tavoitteita tulee edelleen priorisoida ja tarkentaa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman määräaikaaisessa investointiohjelmassa on allokoitu yhteensä 797 milj. euroa MAL-sopimusten ja kehittämismomentin infrahankkeille. Toistaiseksi ei ole tietoa siitä, mikä osa rahoituksesta allokoidaan MAL-sopimukseen ja miten rahoitus jakautuu MAL-sopimuseutujen kesken. Myöskään ei ole tietoa siitä, miten joukkoliikennetuki kirjataan MAL-sopimukseen ja miten rahoitus jakautuu MAL-sopimuseutujen kesken. Vaikka Tampereen kaupunkiseudulla voidaan tunnistaa vahvat perusteet edellä esitetyt listan toimeenpanemiseksi, on todennäköistä, että kaikkia tavoiteltuja toimenpiteitä ei saada sisällytetyksi tulevaan MAL-sopimukseen. Siten kaupunkiseudulla ja Tampereella on perusteltua käydä priorisointikeskustelua mitä MAL-sopimukselta vuosille 2024-2027 erityisesti odotetaan.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmätyön päivittäminen käynnistetään syksyllä. Seudun on tärkeää resursoida osallistumista ko. prosessiin. Liikenne12-suunnitelman avulla linjataan valtakunnan liikennepolitiikkaa ja kansallisesti merkittävien teemojen kehittämistä. Väyläverkon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

investointi- ja suunnitteluohjelma ovat välineitä valtakunnallisen verkon hankkeiden edistämiseksi, kun taas MAL-sopimukset ovat työkalu ensisijaisesti kaupunkiseutujen sisäisen liikennejärjestelmän ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi.

Tiedoksi

Jukka Lindfors, Mikko Nurminen, Reija Linnamaa, Päivi Nurminen
/Tampereen kaupunkiseutu

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille, joukkoliikennejohtaja Mika Periviidalle sekä yleiskaavapäällikkö Pia Hastiolle. He olivat läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Liitteet

1 Khkeko 25.9.2023 Tampereen kaupunkiseudun lähtökohdat MAL-sopimusneuvotteluihin 2024-2027

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 29.10.2024 www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköisesti 29.10.2024.

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
29.10.2024

Karoliina Vehmaanperä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kunnallisvalitus

§153

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa muutosta hakea myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.